

KUŞLARIN İLGİ ÇEKİCİ YUVALARI

HARUN YAHYA

Kuşlar, yuva yapma konusunda en usta canlılar olarak bilinirler. Her kuş türünün kendine özgü yuva teknikleri vardır ve hiç şaşırmadan bu kusursuz yapıları inşa ederler.

Kuşların yuva inşa etmelerinin en önemli nedeni yumurtalarının ve daha sonra bu yumurtadan çıkan yavrularının son derece savunmasız olmalarıdır. Bundan başka bazı kuşlar da üreme dönemlerinde dişilerine gösteri yapmak için çeşitli yuvalar kurarlar ve bu yuvaları cazip hale getirmek için süslerler.

Yavrular için yapılan kuş yuvalarının en önemli amaçlarından biri, yavruları soğuktan korumaktır. Yavrular tüysüz doğarlar ve aynı zamanda pek hareket edemedikleri için kaslarını hiç çalıştıramazlar. Bu nedenle yavruların donmamaları için soğuktan izole edilmiş yuvalara ihtiyaçları vardır. Özellikle "örgü yuvalar", yapıları itibarıyla bu sıcaklığı yavrulara sağlayabilirler. Bu yuvaların yapımı ise oldukça detaylı ve zordur. Dişi kuş yuvayı çok uzun bir sürede büyük bir itinayla örerek oluşturur. Aynı zamanda, yuvanın içini tüy, lif ve kıllarla doldurur, böylece yuvanın izolasyonunu artırmış olur.

Her türden yuva için malzeme temini son derece önemlidir. Kuşlar gün boyunca yapacakları inşaat için gerekli malzemeyi toplarlar. Kuşların gagaları ve ayakları çeşitli malzemeleri taşımak ve kullanmak için özel tasarlanmıştır. Yuvanın kuruluşu dişiye aittir ama yuvanın kurulacağı bölgeyi erkek seçer. Kuşlar bu mimari şaheserleri çamur, yaprak, sarmaşık, tüy ve kağıt gibi maddelerden yararlanarak yaparlar. Kuş yuvalarının özellikleri, kullandıkları malzemelere ve uyguladıkları tekniklere bağlıdır. Yuvalar, kullanılacak olan malzemenin elastikiyeti, dayanıklılığı ve sertliği göz önünde bulundurularak yapılır. Malzeme, sıkıştırmaya ya da gerilmeye elverişli olmalıdır. Ayrıca değişik türden malzemelerin birlikte kullanılması, yapının sahip olduğu koruyucu özellikleri artırır. Sözgelimi çamurla bitki liflerini karıştırmak yuvadaki çatlakların yayılmasını önler.

Kuşlar topladıkları malzemelerle önce inşaatın harcını oluştururlar. Bu şekilde yuva yapan kuşlardan biri uçurum kırılgıçlarıdır. Uçurum kırılgıçları yuvalarını uçurum kenarlarına, bina veya avlu duvarlarına çimento ile yapıştırırlar. Bu çimentoyu elde ediş yöntemleri ise oldukça pratiktir. Gagalarıyla çamur veya kil parçaları toplarlar ve bu malzemeleri inşaat alanına taşırlar. Çamuru yapışkanimsi salyalarıyla karıştırıp, uçurumun yüzeyine sürerler ve üstünde yuvarlak bir açıklık bırakarak düzgün bir çömlek şeklinde biçim verirler. Çömleğin içini çim, yosun ve tüyle doldururlar. Bu yuvaları çoğunlukla sarkan bir kaya çıkıntısının altına inşa ederler ki, yağmur yağdığında çamuru yumuşatmasın ve yuvayı yıkmasın.

Genellikle mavi rengi tercih eden çardak kuşu yuvasını, yaparken görüyor. Bu hayvan mavi renkli gördüğü her materyali yuvasında süs olarak kullanabilir

Bazı Güney Afrika kuşları (Anthoscopus) ise, iki bölüme ayrılmış olan özel yuvalar kurarlar. Bu yuvalarda kuluçka odasının asıl girişi gizlenmiştir. Yuvanın diğer girişi ise ortada bir yerdedir. Bu ayrıntı, avcı hayvanlar için hazırlanmış olan bir aldatmacadır.

Başta belirttiğimiz gibi kuşlar yuvalarını sadece yavrularına bakmak için kullanmazlar. Kimi zaman da dişilerine gösteri yapmak için yuva yaparlar. Bu kuşların içinde en ilginç olanlarından biri Yeni Gine'de yaşayan çardak kuşlarıdır. Çardak kuşları dişilerine yaptıkları gösterilerinde tüylerini kabartmak yerine buldukları "değerli şeyleri" sergilerler ve küçük çardaklar kurarlar.

Bazı erkek çardak kuşları öncelikle kendilerine genç bir fidanı çadır direği gibi kullanıp, çevresine ince dalları dizerek bir nevi çardak oluştururlar. Diğer bir tür, önünde iki girişi ve bir de çatısı olan bir mağaracık yapar; içine çiçek, mantar, kısacası ne bulduysa toplar ve düzenli bir şekilde sıralar. Daha sonra topladığı malzemelerle bu yuvayı süsler. Her çardak kuşu türünün seçtiği belli bir renk vardır. Ama genellikle parlak mavi renkli cisimleri tercih ederler. Belli bir renkte olması şartıyla sopa, taş, çiçek, tohum ve o renkte olan herhangi birşeyi süs eşyası olarak kullanırlar. Genellikle mavi rengi tercih eden çardak

kuşu yuvasını, yaparken görüyor. Bu hayvan mavi renkli gördüğü her materyali yuvasında süs olarak kullanabilir.

Görmedin mi ki, göklerde ve yerde olanlar ve dizi dizi uçan kuşlar, gerçekten Allah'ı tesbih etmektedir. Her biri, kendi duasını ve tesbihini şüphesiz bilmiştir. Allah, onların işlediklerini bilendir. (Nur Suresi, 41)

Terzi Kuşlarının Diktikleri Yuvaları

Hindistan'da yaşayan Terzi kuşları gagalarını bir dikiş iğnesi gibi kullanırlar. İplikleri ise, örümcek ağından elde ettikleri ipek, tohumlardan oluşturdukları pamuk veya ağaç kabuklarından kopardıkları liflerdir. Yuvalarını yaparken öncelikle bir ağaçta gelişmekte olan yaprakları seçerler ve kenarları üstüste gelecek şekilde bu yaprakları çekerek şekle sokarlar. Terzi kuşu bunun ardından sivri gagasıyla her bir yaprağın kenarına bir delik açar. Topladığı örümcek ağı veya bitki liflerini bir terzinin iğne-iplik kullanması gibi gagasıyla deliklerden geçirir ve düşmelerini engellemek için her ilmiği düğümler. Aynı işlemi diğer uçta da yaparak iki yaprağı birbirine "dikmiş" olur. Bir çift yaprağı ya da tek bir yaprağı kendi etrafında döndürmek için yarım düzine kadar düğüme ihtiyaç vardır. Daha sonra kuş bu keseyi çimlerle doldurup döşer. Ayrıca bu yapraklarla kaplı kesenin içinde, dışısının yumurtalarını koyacağı gizli bir yuva daha dokur.

Dokumacı Kuşlar

Dokumacı kuşların yuvaları, bugün kuşbilimciler ve diğer doğabilimciler tarafından, kuşların yaptığı en ilginç yapılar olarak gösterilmektedir. Bu kuşlar, doğada buldukları bitki liflerini ve ip olarak kullanabilecekleri her türlü uzun bitki sapını "dokuma" şeklinde örerek kendilerine çok sağlam yuvalar inşa ederler.

Dokumacı kuş ilk iş olarak kullanacağı malzemeyi toplar. Yeşil ve taze yapraklardan kendine ince uzun şeritler keser veya yaprakların orta damarlarını alır. Özellikle taze yaprakları seçmesinin ise bir nedeni vardır: kuru yapraklardan alacağı malzemeyi kontrol edebilmesi ve bunları dokumada kullanması çok zordur, ancak taze yaprak lifleri ile bu işlemler çok kolay gerçekleşir. Kuş öncelikle çatallı bir dala, bir yapraktan kopardığı uzun bir lifin ucunu sararak işe başlar. Bir ayağı ile lifin ucunu dalın üzerinde tutarken, diğer ucunu gagasıyla idare eder. Liflerin düşmelerini engellemek için onları düğüm atarak birbirlerine bağlar. İlk olarak bir çember oluşturur; bu yuvasının girişidir. Daha sonra ise gagasını mekik gibi kullanarak yaprak liflerini diğer liflerin üzerinden ve altından sırayla geçirir. Dokuma işlemi sırasında her lifin ne kadar çekilmesi gerektiğini de hesaplayabilmelidir. Çünkü eğer dokuması gevşek olursa yuva hemen çöker. Ayrıca yuvanın son halini zihninde canlandırabilmelidir ki, duvarların ne zaman kavisleneceğine veya dışarı doğru çıkıntı verileceğine karar versin.

Çok büyük bir azim, sabır ve beceriyle yuvasını ören dokumacı kuşu

Girişi dokuduktan sonra yuvanın duvarlarını dokumaya başlar. Bunun için başaşağı durur ve içeriden çalışmaya devam eder. Gagasıyla bir lifi diğerinin altına sokar ve sonra hassas bir şekilde dışarıda kalan ucunu tutar ve sıkıca çeker. Böylece son derece muntazam bir dokuma oluşturur.

Görüldüğü gibi dokumacı kuş yuvasını yaparken hep birkaç aşama sonrasını hesaplayarak hareket etmektedir. Yuvası için en uygun malzemeyi toplar, yuvayı dokumaya rastgele bir yerden başlamaz. Önce girişi oluşturur ve oradan duvarlara devam eder. Nerede kavis vereceğini, nereyi genişleteceğini çok iyi bilir. Üstelik bunları yaparken son derece ustaca, akılcı ve yetenekli tavırlar sergiler, davranışlarında hiçbir acemilik belirtisi görülmez.

Aynı anda iki işi yapabilecek kadar (bir yandan ayağı ile yaprak lifini düşmemesi için tutup diğer yandan lifin diğer ucunu gagasıyla idare eder) yeteneklidir. Hiçbir hareketi rastgele değil, oldukça şuurlu ve amaca yöneliktir.

Dokumacı kuşların başka bir türü ise, yağmurun etkisini göz önünde bulundurarak "tavanı akmayan" çok sağlam bir yuva inşa eder. Bu kuş, çevreden topladığı bitki liflerini, ağzında bulunan bir salgıyla karıştırarak özel bir harç imal eder. Bu salgı bitki liflerine esneklik ve su geçirmeme özelliği kazandırır ve böylece yuva için mükemmel bir sıva malzemesi oluşur. Yuva tamamlanana kadar geçen süre içerisinde bu işlemleri defalarca tekrar eden dokumacı kuşların gösterdikleri bu becerileri, tesadüfen, bilinçsizce kazandıklarını iddia etmek hiç kuşkusuz ki imkansızdır. Bu kuşlar evlerinin yapımında -hiç zorlanmadan- aynı anda bir mimar, bir inşaat mühendisi ve bir şantiye ustası gibi çalışırlar.

Şimdiye kadar anlatılan örneklerde de görüldüğü gibi her kuş türünün kendine özgü bir yuva inşa etme tekniği vardır. Ve bu tekniklerin her biri bilinci, aklı ve düşünme yeteneği olmayan bir hayvandan beklenemeyecek kadar karmaşıktır; her biri bir tasarım ve plan gerektirir.

Bir düşünelim: karşımızda akıl, bilinç, plan ve tasarım ürünü eserler üreten canlılar bulunmaktadır. Ancak bu canlıların bu özelliklere sahip olmaları imkansızdır. Öyle ise bu canlılar bu davranışları nasıl gösterirler?

Kuşların ve tüm diğer canlıların davranışlarında görülen aklın, bilginin ve yeteneğin kaynağının tek açıklaması vardır: Bunların tümü bu hayvanlara Allah tarafından ilham edilen özelliklerdir. Allah, bu canlıları yaratmış, onlara korunma, avlanma, beslenme, üreme yöntemlerini ayrı ayrı ilham etmiştir. Onlara yuvalarını inşa ettiren, kusursuz planlar yaptıran, onları koruyan ve barındıran sonsuz merhamet ve şefkat sahibi olan Allah'tır. Evrimcilerin iddia ettiği gibi ne "tabiat ana", ne de tesadüfler bu canlıları son derece karmaşık yuvaları inşa etmeleri için programlayamaz. Tüm canlılar üstün bir Yaratıcı olan Rabbimiz'in ilhamına uydukları için kendilerinden kesinlikle beklenmeyecek davranışlar sergilerler.

Allah, Kuran'da **"Dağlarda, ağaçlarda ve onların kurdukları çardaklarda kendine evler edin."** (Nahl Suresi, 68) diyerek balarısına yuvasını yapmayı ilham ettiğini bildirmiştir. Balarısında olduğu gibi canlıların tamamına yuvalarının yerini, inşaat tekniklerini, kullanacakları malzemeleri sonsuz merhamet ve şefkat sahibi olan Rabbimiz ilham etmektedir.